

คำวินิจฉัยของ นายจิระ บุญจนสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๒/๒๕๕๖

วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคไท

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคไท ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) รวมสามคำร้องดังนี้

๑. คำร้องลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไท เนื่องจากพรรคไทนำเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากร ที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไปใช้จ่ายไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒

๒. คำร้องลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไท เนื่องจากพรรคไทดำเนินการประชุมใหญ่พรรคไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไท พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๖๒ (มีกรรมการบริหารพรรคและผู้แทนสาขาพรรคมาร่วมประชุมใหญ่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง) อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖

๓. คำร้องลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไท เนื่องจากไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๕๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒

พรรคไทโดยนายชนบดินทร์ แสงสถาพร หัวหน้าพรรคยื่นคำชี้แจงปฏิเสธข้อกล่าวหาทั้งสามข้อดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญ

รายละเอียดคำร้องของผู้ร้อง และรายละเอียดคำชี้แจงของผู้ถูกร้อง ปรากฏอยู่ในคำวินิจฉัยกลางของศาลรัฐธรรมนูญแล้ว

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๒๖ ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

LIRT

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง”

“มาตรา ๖๒ พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป”

“มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ข้อบังคับของพรรคไท พ.ศ. ๒๕๕๑

“ข้อ ๖๑ การประชุมใหญ่สามัญหรือวิสามัญประกอบด้วยสมาชิกของพรรคดังต่อไปนี้

- (๑) คณะกรรมการบริหารพรรค
- (๒) สมาชิกของพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น (ถ้ามี)
- (๓) สมาชิกที่เป็นรัฐมนตรีในขณะนั้น (ถ้ามี)
- (๔) ผู้แทนของสาขาพรรคตามข้อ ๕๗ ในกรณีที่มีสาขาพรรค”

“ข้อ ๖๒ ในการประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกตามข้อ ๖๑ มาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งจึงจะเป็นองค์ประชุม

LIRT

การลงมติให้ถือเสียงข้างมากของสมาชิกที่มาประชุม ในกรณีที่มีเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมชี้ขาด”

พิเคราะห์แล้ว เพื่อความสะดวกเห็นสมควรพิจารณาเหตุยบพรรคไทย ตามคำร้องฉบับลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖ อันเป็นคำร้องที่ ๓ ของผู้ร้องก่อน โดยจะเปรียบเทียบสาระของคำร้องของผู้ร้อง และสาระคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องดังนี้

คำร้องที่ ๓ พรรคไทย ไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒	
สาระตามคำร้อง	สาระของคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา
๑. พรรคไทยเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนประจำปี ๒๕๕๕ ซึ่งต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เบิกจ่ายให้พรรคไทยไปแล้วคือ ๑. ตามแผนงานและโครงการ ๒ งวด จำนวนเงิน ๓๒๗,๕๐๐ บาท และ ๒. ค่าสาธารณูปโภค ๒ งวด เป็นเงิน ๕๕,๐๐๐ บาท และพรรคไทยต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไปตามนัยมาตรา ๖๒ ปรากฏว่า เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด คือ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับ	๑. พรรคไทยชี้แจงว่า ได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเวลาและจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนที่ถูกต้องตามความเป็นจริงตามที่กฎหมายกำหนด โดยแจ้งข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสรรเงินและโครงการต่างๆ ที่ยังไม่สามารถลงรายละเอียดได้ และหลักฐานการจ่ายเงินยังไม่สามารถจัดส่งให้ได้ เนื่องจากเอกสารส่วนหนึ่งเก็บรักษาไว้ในสำนักงานใหญ่พรรคไทย (เดิม) ที่มีกรณีพิพาทกับเจ้าของบ้านที่ให้เช่าและถูกล็อกกุญแจไว้ ซึ่งเจ้าหน้าที่พรรคเข้าไปไม่ได้ และจะรายงานเพิ่มเติมภายหลังจากกรณีพิพาทสิ้นสุดลงแล้ว ซึ่งผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาจะไม่ปฏิบัติตามกฎหมายกำหนดแต่เกิดจากเหตุสุดวิสัย ๒. เจ้าหน้าที่ของผู้ร้องได้มีหนังสือขอความร่วมมือให้ผู้ถูกร้อง ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี ๒๕๕๕ ซึ่งผู้ถูกร้องก็ได้ให้ความร่วมมือตรวจสอบโดยแจ้งไปว่า ไม่ได้รับ

สาระตามคำร้อง	สาระของคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา
รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี ๒๕๕๕ ของพรรคไทย โดยมีการลงรับของ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๖ และเมื่อตรวจสอบจาก ตราประทับของไปรษณีย์ เป็นการประทับตรา ส่งในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ และเป็น การส่งเฉพาะแบบรายงานไม่มีการลงรายละเอียด ในแบบ แต่หมายเหตุว่าข้อมูลรายละเอียด เกี่ยวกับการจัดสรรเงินและโครงการต่าง ๆ ยังไม่สามารถลงรายละเอียดได้และหลักฐาน การจ่ายเงินยังไม่สามารถจัดส่งให้ได้ เนื่องจาก เอกสารส่วนหนึ่งเก็บรักษาไว้สำนักงานใหญ่ พรรคไทย (เดิม) ที่มีกรณีพิพาทกับเจ้าของบ้าน ที่ให้เช่าและถูกล็อกกุญแจไว้ ซึ่งเจ้าหน้าที่พรรค เข้าไปไม่ได้ และจะรายงานเพิ่มเติมภายหลัง จากกรณีพิพาทสิ้นสุดลงแล้ว ๒. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แจ้ง ให้พรรคไทยชี้แจงและจัดส่งเอกสารหลักฐาน เกี่ยวข้องภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง เพื่อประกอบการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินจาก กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๕ ว่าใช้จ่ายถูกต้องตามความเป็นจริง หรือไม่	เงินจัดสรรตามโครงการจัดบรรยายทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ กิจกรรมทางการเมืองและนโยบายพรรค งบประมาณ ๑๕๗,๒๐๐ บาท เบิกจ่ายจริง ๓๕,๓๐๐ บาท แต่อย่างไร แทนที่เจ้าหน้าที่ของผู้ร้องจะส่งหลักฐานการโอนเงิน จำนวน ๓๕,๓๐๐ บาท ที่ผู้ร้องแนบเสนอให้ผู้ถูกร้อง ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องกลับถือโอกาส นำเอกสารดังกล่าวของผู้ถูกร้อง เสนอผู้ร้องให้ยื่นคำร้อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองของ ผู้ถูกร้อง ซึ่งผู้ถูกร้องแจ้งว่า เอกสารขอความร่วมมือ จากเจ้าหน้าที่ของผู้ร้อง และเอกสารที่ผู้ถูกร้องแจ้ง ต่อเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องได้ตอบกันนั้น มิได้เป็นส่วนหนึ่ง ของรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนที่กำหนดไว้ใน กฎหมาย จึงยังไม่มีเหตุที่พรรคการเมืองของผู้ถูกร้อง จะถูกยุบเลิกแต่อย่างไร

สาระตามคำร้อง	สาระของคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา
๓. พรรคไทได้ชี้แจงว่า ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ พรรคไทไม่ได้รับการจัดสรรเงินตามโครงการการจัดบรรยายทางวิชาการเพื่อเผยแพร่กิจกรรมทางการเมืองและนโยบายของพรรคงบประมาณ ๑๕๗,๒๐๐ บาท เบิกจ่ายจริง ๓๕,๐๐๐ บาท แต่อย่างไร ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่า พรรคไทได้รับเงินสนับสนุนจำนวนดังกล่าวไปเป็นการถูกต้องแล้ว ๔. คณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคไทประจำปี ๒๕๕๕ ในคราวประชุม ครั้งที่ ๕๗/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖ และมีมติเห็นชอบตามความเห็นของที่ประชุมที่มีความเห็นว่าพรรคไทมิได้ดำเนินการตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นเหตุให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องดำเนินการตามมาตรา ๖๕ (๕) ของพระราชบัญญัติดังกล่าวเกี่ยวกับเรื่องของการยุบพรรคการเมือง	

จากคำร้องประกอบกับเอกสารท้ายคำร้อง ได้ความว่าผู้ถูกร้องได้รับเงินสนับสนุนพรรคประจำปี ๒๕๕๕ ตามแผนงานและโครงการ ๒ งวด จำนวน ๓๒๗,๕๐๐ บาท และค่าสาธารณูปโภค ๒ งวด จำนวน ๕๕,๐๐๐ บาทไปแล้ว ตามเอกสารท้ายแนบคำร้องหมายเลข ๓ และหมายเลข ๔ ที่ผู้ถูกร้องอ้างทำนองว่าไม่ได้รับเงินจำนวนดังกล่าวเป็นแต่อย่างลอยๆ ทั้งตามข้อความหมายเหตุในท้ายแบบฟอร์ม

LIRT

ที่ผู้ถูกร้องยื่นไว้ต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๖ ก็บ่งชี้ชัดว่าพรรคไทได้รับเงินสนับสนุนพรรคแล้ว ข้ออ้างที่ว่ายังไม่ได้รับเงินสนับสนุนจึงไม่มีน้ำหนักรับฟังได้ เมื่อฟังว่าผู้ถูกร้องได้รับเงินสนับสนุน ผู้ถูกร้องต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกร้องเพียงยื่นแต่แบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยมีข้อความในช่องดอกเบี้ย “๒๕.๒๖” ในแบบฟอร์ม ข้อ ๑ กับหมายเหตุแผ่นสุดท้ายของแบบฟอร์มเพียงว่า

“หมายเหตุ ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสรรเงินและโครงการต่างๆ ยังไม่สามารถกรอกให้ได้ และหลักฐานการจ่ายเงินยังไม่สามารถจัดส่งให้ได้ เนื่องจากเอกสารส่วนหนึ่งเก็บรักษาไว้ในสำนักงานใหญ่พรรคไทเดิม ที่มีกรณีพิพาทกับเจ้าของบ้านที่ให้เช่าและถูกล็อกกุญแจไว้ เจ้าหน้าที่ของพรรคเข้าไปไม่ได้ และจะรายงานเพิ่มเติมพร้อมเอกสารหลักฐานที่ครบถ้วนมาเมื่อกรณีพิพาทสิ้นสุดแล้ว ซึ่งพรรคไทได้เคยแจ้งให้ทราบมาก่อนหน้านี้แล้ว สำหรับเงินดอกเบี้ยคงเหลือในบัญชีได้จากการสอบถามทางโทรศัพท์” และส่งแบบฟอร์ม ดังกล่าวถึงสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๖ เห็นว่า ข้ออ้างตามหมายเหตุเป็นเรื่องที่ผู้ถูกร้องพึงชวนขวายเป็นสามารถจัดทำรายงานตามมาตรา ๖๒ ให้ได้ ข้อขัดข้องดังกล่าวไม่อาจยกมาเป็นเหตุปิดความรับผิดชอบได้ นอกจากนั้นการที่ผู้ถูกร้องยื่นแบบฟอร์มดังกล่าวถึงคณะกรรมการการเลือกตั้งในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๖ ก็ต้องถือว่ายื่น เมื่อล่วงพ้นเวลาตามที่มาตรา ๖๒ กำหนด จึงเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เมื่อได้วินิจฉัยดังกล่าวแล้ว ปัญหาอื่นนอกจากนี้จึงไม่จำต้องวินิจฉัย

อาศัยเหตุดังได้พิจารณาข้างต้นจึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคไทตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายจิระ บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

LIRT